

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Nyaars-Morgen. Et Rim

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Nyaars-Morgen. Et Rim", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, University of Aarhus. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1824_397-intro-shoot-idm206.pdf (tilgået 18. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Fortale

Nyaars-Morgen blev skrevet hen over sommeren 1824, og fortalen er dateret den 12. august. Grundtvig giver selv en biografisk nøgle til *Nyaars-Morgen* ved i fortalen summarisk at gennemgå sit livs og forfatterskabs bane fra ca. 1806 til 1824, et tidsrum, han kalder sine atten "Prøve-Aar" (s. XVII). Han giver dermed et ydre omrids af det livsforløb, der i digtet fremstilles billedligt og symbolsk. Grundtvig dvæler især ved det ovenfor beskrevne forløb og udlægger dramatisk, hvordan hans liv under arbejdet med at oversætte Saxo og Snorre førtes længere og længere ind i et mørke og en isolation, som han beskriver som en tredobbelt død: Først døde han poetisk (dvs. han oplevede en sproglig krise i forsøget på at give de gamle skrifers døde sprog et levende udtryk), så historisk (dvs. han mistede forbindelsen til sin samtid), og til sidst døde han "hjertelig" (dvs. følelsesmæssigt) (s. XI). Omslaget kom, da han blev kaldet til præst, først i Præstø og senere i hovedstaden, hvor han kunne forkynde "i den Bye, hvorfra Vantroen udbredte sig over Landet" (s. XII). Et håb blev tændt i ham i forbindelse med adventsprædikenen i 1823 (se ovenfor), og da han ved sommertid greb digterpenen, oplevede han et afgørende gennembrud: "da fælde jeg først, liflig gjennemglødet, at for mig var oprundet en velsignet *Nyaars-Morgen i Skjær-Sommer*" (s. XV). Grundtvig beretter videre, at han midt i denne glæde (formentlig i slutningen af juni eller begyndelsen af juli 1824) modtog Ingemanns *Waldemar den Store og hans Mænd*, som han, trods sin utilfredshed med Ingemanns negative vurdering af Saxo, oplevede som en bekræftelse af sin egen bestræbelse på at genoplive Danmarks og Nordens heroiske fortid (jf. også brevene mellem de to fra juli måned, Grundtvig og Ingemann 1882, s. 12-23).

Det store mål, der foresvæver Grundtvig, er "*Oplivelsen af Nordens Helte-Aand, til christelige Bedrifter, paa en, med Tidens Tarv og Vilkaar, passende Bane*" (s. XVIII). Troen på at dette mål kan indfries, finder han i sin overbevisning om, at hele menneskeheds historie som en "Guds Finger" (s. XVIII) peger på Norden som stedet for en kristelig opvækkelse. Grundtvig erklærer også sin tro på, at "*Danmark er Historiens Palæstina*" (s. XIX), der kun kan opfylde sin historiske mission ved at tilegne sig sine forfædre på samme måde, som de hedningekristne i Kristus tilegnede sig Abraham, Isak og Jakob. Det er et håb, som Grundtvig betragter sig selv som bærer af, fordi danskheden i ham er "historisk indpodet" (s. XX), men det omfatter også Norge, som Danmark havde mistet i 1814. Grundtvig er så at sige kanal for håbet, og dets indløsning ser han ligefrem i en sammensmeltning af sig selv og "det Danske Hjerter-Folk" (s. XIX). *Nyaars-Morgen* er det storladne udtryk for denne ambition.

Karakteristisk for den begejstrede stemning, der hersker i fortalen, er de mange ord, der angiver en ny begyndelse. Ud over selve digtets titel, er det ord som "Morgen-Følelser" (s. IV), "Morgen-Hilsen", "Morgen-Psalme" og "Morgen-Drømme" (s. XVI), men også ordene håb/håbe forekommer mere end en snes gange. Grundtvig kontrasterer desuden løbende sin egen følelse af opvågnen og nyt liv med samtidens ligegyldighed og åndløshed. Han spiller adskillige gange på ordene rimeligt/urimeligt ved udsigten til rimets (dvs. digtets) modtagelse i samtiden.

Fortalen rummer desuden nogle interessante forvarsler om Grundtvigs eget senere virke, fx foregriber han sin egen fornyelse af salmegenren (s. XVI). Hans ønske om "en lille Kreds af venlige Medarbejdere" (s. XVIII) til at hjælpe sig fik desuden kort efter sin opfyldelse i arbejdet med *Theologisk Maanedsskrift*, hvis første hæfte udkom i marts 1825 med Grundtvig og A.G. Rudelbach som udgivere og J.C. Lindberg som fast medarbejder. Endelig peger det nævnte arbejde med et forsvarsskrift for kristendommen, som også nævnes i fortalen, frem mod *Kirkens Gienmæle* fra september 1825.

Det følgende handlingsreferat af *Nyaars-Morgen* følger den opdeling af det digteriske indhold i ti afsnit, som Grundtvig selv angav i førstetrykket ved hjælp af skillestreger. De ti afsnit blev af Svend Grundtvig i 1883 forsynet med romertal, ligesom han tilsatte fortløbende strofetal i *Poetiske Skrifter* (Grundtvig 1883, bind 5, s. 152-270). I forskningen har der desuden med tiden dannet sig en tradition for at omtale de ti afsnit som "sange" (første gang brugt af J.H. Monrad i 1896), og det er også fulgt her. Parafrasen af de enkelte sange støtter sig navnlig til Grundtvig 1901, Auken 2005 og Nyegaard 2007.